GIMTOJI ŠALIS

PAYS NATAL

Périodique lithuanien bimensuel

7

Liège — 15. 4. 1950

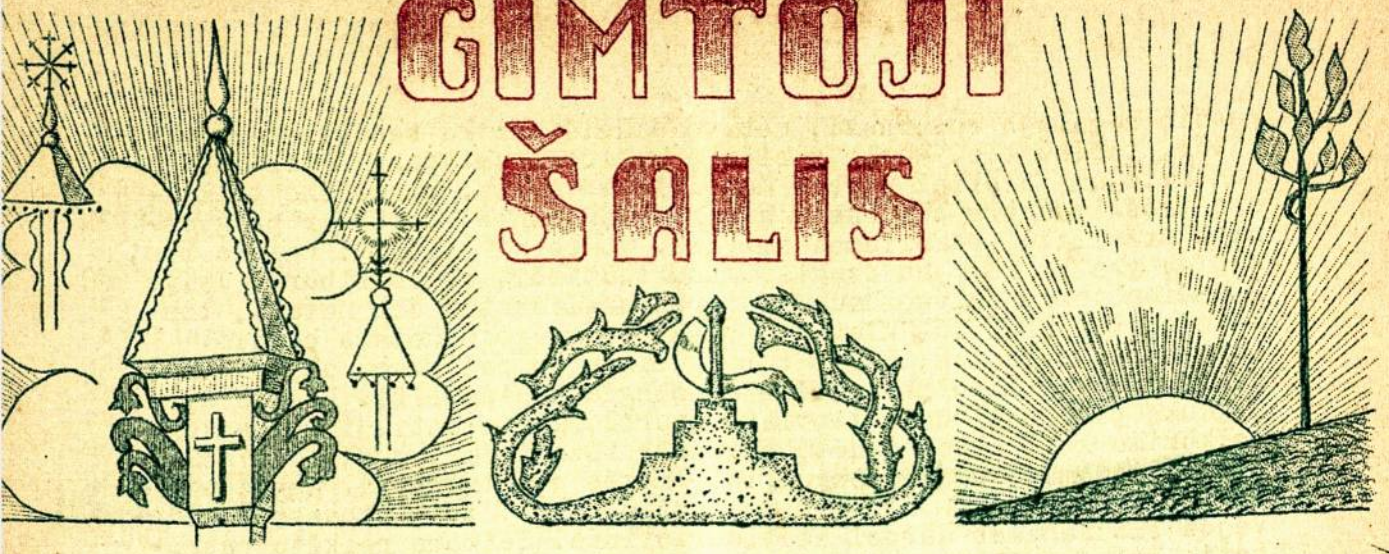

IV metai 1950 m. balandžio 15 d. Nr. 7 (60)

K A S M Ū S Ų L A Ų K I A ?

Kiekvienas, patekęs Belgijon, vis tebeklausia: kas toliau? Vykdamas į anglių kasyklas tikėjosi padirbėti metus kitus, o po to - gal nusišypsos tolesnių kraštų laimė!? Taip praėjo dveji metai, riedėte rieda treti, o atsinešta viltis pasirodė netaip lengvai šypsosi. Tiesa, lauktoji laimė nevisiems buvo šykšti: buvo tautiečių, kurie pateko į JAV, į Kanadą, į Kolumbiją, Venezuelą, Australiją. Jų skaičius palyginti, labai nedidelis. Tai daugiausia giminių bei pažįstamų iškviestieji. Daugumas ir toliau tebelaužia anglį. Vieni jų, pritrūkę kantrybės, metėsi atgal į Vokietiją, kiti į Monso stovyklą. Šių pastarųjų laimė pasirodė labai nevienoda ir netikra. Kiek geriau pasijuto tie, kurie pateko į sargybų kuopas. Visi kiti tebesiblaško ikišiol vis geresnės laimės jieškodami: bėgdami nuo meškos užbėgo ant vilko. Buvo betgi ir tokių, kurie čia buvo visai žmoniškai susitvarkę: turėjo neblogą darbą įmonėse, gerus butus, nebeturėjo vargo su kasyklomis, tačiau geresnės laimės alkio sugundyti vėl pasileido netikrais keliais. Šio tipo žmonėms įsikūrimas visur bus sunkus. Jie turė--tų prisiminti priežodį: "ten gera, kur mùsų nėra". Jieškoti geresnės laimės yra natùralus dalykas, tačiau tame jieškojime reikia ypač vengti l e n g v a p ė d i š k u m o . Dėl savo neapdairumo ne vienas šiandieną gailisi. Tie, kurie čia nieko ge-

resnio negalėjo susirasti, nebuvo didelė rizika bandyti laimės kitur, tačiau tie, kurie susidarę neblogas sąlygas, metėsi netikran rytojun, aiškiai parodė neapdairumo stoką. Kiekvieno tremtinio troškimas yra susirasti galimai saugesnes, darbo ir pragyvenimo atžvilgiu, pakeliamas sąlygas. Jų betgi jieškoti reikia ten, kur jų yra ir kur jau daugiau mūsų tautiečių yra susibūrę. Jeigu šiandien tokių sąlygų daugumas mūsų angliakasių dar neturi, tenka nuolatos laužtis, klabinti visais mums prieinamais būdais. Laimingesni yra tie, kurie turi giminių ar pažįstamų užjūriuose. Per juos šiuo metu pasireiškė sėkmingiausia pagalba. Reikia šį mygtuką paspausti dar stipriau. Svarbu, kad esantieji geresnio įsikūrimo kraštuose, padėtų nugaléti vizų formalumus, o su kelionės išlaidomis, ypač viengungiai, mokės susitvarkyti. Nevedusiems skubos nėra, tačiau metai bėga, amžius auga, ir pastovesnės užuovėjos susiradimas darosi neatidėliotinas. Šeimoms reikėtų paskubėti, kol dar IRO pagalba yra galima. Jomis tektų daugiausia ir susirūpinti. Mūsų organizacijos turėtų į jas atkreipti visą savo dėmesį ir padėti įsikurti kituose kraštuose. Galimas daiktas, dalis šeimų pritaps ir Belgijoj, nes čia vienur, čia kitur pavyksta susirasti geresnio darbo ir butų. Tokių šeimų ikišiol matyti gana nedaug - tai išimtys. Daugumas jų veržiasi pro visas skyles, kad galėtų emigruoti. Ta linkme mūsų organizacijos yra dariusios ir tebedaro žygių ir toliau, tačiau laukti didelių laimėjimų iš šios pusės, žinant dabartines sąlygas, netenka laukti.

Nežiūrint visų sutartinių pastangų pasiekti žmoniškesnio įsikūrimo, tenka skaitytis su kieta tikrove: žymi dalis mūsų tautiečių liks čia ilgesniam laikui. Tuo atveju kiekvienam tenka siekti geresnių sąlygų vietoje. Reikia tikėtis, kad ir čia pavyks ne vienam prasimušti, prisitaikyti bei įmanomai susitvarkyti, o su laiku gali atsirasti naujų galimybių persikelti kitur. Turint sutaupų, bus įmanoma statyti realius ateities projektus.

--..ooOOOoo..--

~~LAISVEI~~ SANTIMAI, PRAMOGOMS ŠIMTINES

A d i s C i n z a s

Išblaškyti po visus pasaulio kampus ir laikinai, - (taip, l a i k i n a i !), nes niekas negali mūsų atplėšt nuo gimtosios žemės, kurią palikome artėjant raudonajam terorui, - susiradę prieglaudą demokratiniuose kraštuose mes turime, kaip reikalauja politinių emigrantų padėtis, susikūrę įvairias mus atstovaujančias organizacijas.

Aš jų neišvardinsiu, nes tai kiekvienam yra puikiai žinoma, bet noréčiau trumpai stabtelt ties viena jų, kuri yra pati svarbiausia, atstovaujanti visus tremtyje esančius lietuvius bei pripažinta mums palankių valstybių - Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Šitas komitetas (vartojant taip populiarią tremties terminologiją) yra vienas iš pagrindinių veiksnių kovoje dėl Lietuvos

išlaisvinimo. Aš noréčiau pasakyti - laikinoji Lietuvos vyriausybė, kuri glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos ministeriais, esančiais tose valstybėse, kurios nepripažino ir nepripažįsta Lietuvos prijungimo de jùre bei demokratinio pasaulio vyriausybém.

Aš neturiu pareigos liaupsinti V.L.I.K-o ar iš šito rašinio padaryti kažką panašu į panegyriką, bet V.L.I.K-o nuveikti darbai yra milžiniškos vertés tiek mums, tiek okupuotai Tévynei. Manau, kad visiems yra žinomi V.L.I.K-o memorandumai J.T.O. bei paskiriems asmenims, kurie atstovauja demokratinio pasaulio visuomenę. Taipogi žinomi prel. Krupavičiaus ir p. Sidzikausko vizitai Valstybés departamente, kur J.A.V. vadovaują asmenys palankiai priémé įteiktus memorandumus bei patvirtino J.A.V. nusistatymą nepripažint Lietuvos prijungimo jéga - 1940 metų "įsijungimo". Mes negalime išskaičiuoti daugybés V.L.I.K-o žygių, kuriais buvo siekiama, kad Lietuvos byla nebùtų taip tyliai apeinama pataikaujant urzgiančiam sovietiniam lokiui, kad krikščioniškas pasaulis bùtų supažindintas su masiném deportacijom, kurias perijodiškai vykdo komunistinis valdymas, siekdamas likviduoti jam priešingą "nacijonalistinę klasę" ir kuo skubiausiai sutarybinti vakarų kultùrai priklausiančias Pabaltés tautas.

Kai buvome Vokietijoje, atseit glaudžioj kompaktinéj maséj, atidžiai stebėjome VLIK-o veiklą gyvai reaguodami į viską per anuometinę gausią spaudą, bet dabar kai emigracija baigia mus išmétyti po visus pasaulio kampus, kažkaip nutolome nuo šito kilnaus darbo, kurį trumpai vadinome - Lietuvos išlaisvinimu.

Gal tai yra laikinis reiškinys, nes iškylant įvairiems įsikùrimo sunkumams, mes pradedame daugiau savo asmenine gerove rùpintis, nei okupuota Tévyne... Bet tikékime, kad nenugrimsime šitoj smulkių egoistinių reikaliukų baloj, bet su kiekviena nauja tremties diena dar daugiau pajusime gimtosios žemés ilgesį ir kovosim dél jos laisvés.

Vasario 16 proga VLIK-as po visą pasaulį paskleidé atsišaukimą, ragindamas glaudžiai bendradarbiauti visus lietuvius ir aukoti Lietuvos išlaisvinimui. Noris paklausti, ar mes tikrai nuoširdžiai savo aukomis parémém šitą naujųjų amžių kovą Dovydo su Galijotu? Nenoréčiau minéti jau nusibodusio palyginimo apie "čérką" ir Tévynę, bet yra skaudu, kai dél žùtbùtinés kovos už laisvę numetomi centai, o tuščiai pramogai paliekami šimtai per kelias valandas!.. Kodél taip yra? Mes turime nusikratyt Vokietijos stovyklų pažiùros į komitetus ar nepriklausomos Lietuvos buvusius įvairius "fondus". Reikalas eina ne apie "Ginklų Fondo" vajų ir tris paras ùžesio Metropoly, kaip kas išsireiškė, bet apie kilniausią pasauly žodį motiną Tévynę ir brolius po istrabitelio nagaika mirties kolonom varomus į dabartinę pasaulio Golgotą - Sibirą.

Mes turime suprasti, kad VLIK-as néra generalinis štabas su tankais bei bombonešiais, bet Lietuvos ir daugtùkstantinés tremtinių masés balsas, šaukiąs į pasaulio sąžinę apie šiurpią tautžudystę už geležinés uždangos. Laisvés balsui paremti mes turime negailét paramos ir tik tada bùsime verti klajùno lazdą parnešt į išlaisvintą Lietuvą. Iš savo karčios gyvenimo patirties žinome, kad orga-

nizacija be finansinių išteklių yra bereikšmis paaukštinimas, ant kurio sukrauta daugybė pareigų, o veiksmo - néra...

Baigiant tektų pageidauti, kad mùsų LBB Centras stengtųsi per spaudą, per subuvimus supažindinti tautiečius su VLIK-o vykdoma kova tremtyje dėl Lietuvos išlaisvinimo. Reikėtų pagaliau suprasti, kad iškilmingas vasario 16 minėjimas nesudaro pagrindinio ir gal... vienintėlio tautinės bei kultùrinės veiklos pažymio, kad dar yra daugybė kitų kukaliais apžėlusių kelių, kuriais bùtų galima teigiamai reprezentuoti Lietuvos vardą bei prisidėti prie kovos dėl jos išlaisvinimo.

--..oo000oo..--

KANADA - DIDESNE UŽ EUROPĄ

P r. R u d i n s k a s

1. Kanada savo plotu yra trečioji valstybė pasaulyje. Už ją didesnės yra tiktai Rusija ir Kinija. Kanados plotas yra 3.847.000 kv. mylių, kai tuo tarpu visos Europos plotas tik 3.776.700 kv. mylių.

Žymi Kanados dalis - visa šiauré ir Rocky Mountains - kalnai vakaruose, - nors ir turi didelių mineralinių turtų, bet tebéra neapgyventa. Beveik visi gyventojai koncentruojasi maždaug 200 mylių pločio juostoje Jungt. Amerikos Valstybių pasienyje. Tik paskutiniu metu, pradėjus tolimoje šiauréje urano ir geležies eksploataciją, bus galimas didesnis gyventojų susitelkimas ir tose srityse. Šiuo metu pastovùs jų gyventojai yra eskimai ir meteorologijos, radaro bei kitokių stočių tarnautojai.

Kanados dydį pavaizduoja net šešios laiko zonos, bùtent: Atlantic time - Atlanto laikas, Eastern - Rytų, Central - Centrinis, Mountain - Kalnų, Pacific - Ramiojo Vandenyno ir Yukon - Yukono laikas. Taigi, kai Newfoundlande bùna 12-ta val. nakties, tai Yukone vos tik 6 val. vakaro.

2. Aštuoniolikto šimtmečio viduryje Kanadoje gyveno apie 60.000 prancùzų ir tik apie 10 tùkstančių anglų. Anglai gyventojų skaičiumi įgijo persvarą aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoje, po Jungtinių Amerikos Valstybių sukùrimo, iš kurių persikėlė į Kanadą visi lojalistai, tai yra, amerikiečiai, kurie stovėjo už Anglijos karalių ir kovojo prieš Jungt. Amerikos Valstybių atsiskyrimą.

Iš dabartinių Kanados 13-kos milijonų gyventojų didžiausią grupę sudaro britiškos kilmės žmonės - apie 5 su puse mil., toliau seka prancùzų kilmės gyventojai - apie 3 su puse mil., vokiškos - 464.000, ukrainietiškos - 305.000, skandinaviškos - 244.000, lenkiškos - 167.000, itališkos - 112.000. Po jų seka rusai, vengrai, suomiai, austrai, belgai, rumunai, jugoslavai, graikai ir bulgarai. Be to, gyvena 34.000 kinų, 23.000 japonų, apie 135.000 senųjų gyventojų indėnų ir 7.000 eskimų. Lietuvių šiuo metu Kanadoje yra apie 20.000.

3. Kanada užima pirmą vietą pasaulyje popierio, nikelio, radiumo, platinos ir asbesto gamyboje; antrą - medžio, molybdeno,

aliuminijaus ir aukso gamyboje; trečią - cino, cinko, sidabro, švino ir arseniko gamyboje ir ketvirtą vietą - kviečių ir mangano gamyboje.

Kanados pilietis pagamina daugiau kaip bet kuris kitos valstybės pilietis. Gal dėlto naujam ateiviui Kanados darbo tempas įvaro nemažai rūpesčio ir nervų įtempimo, kol apsiprantama.

Pagrindinė gamybos šaka Kanadoje tebėra žemės ūkis. 1941 m. Kanadoje buvo 734.760 ūkių, kuriuose dirbo 31,7 procento gyventojų. Kanados pramonė tebėra jauna - paskutinių dviejų pasaulinių karų paseka, tačiau dabar ji jau daugelyje sričių toli pralenkia Kanados suvartojimą. Iš aštuonių Kanados darbininkų trys dirba eksportui ir penki - vidaus rinkai. (T. Ž.)

--..ooOOOoo..--

K A I P K O V N O T A P O K A U N U

J a a n L a t t i k ,
buvęs Estijos ministeris Lietuvoje.

Žiauraus likimo lėmimu paskutinis Estijos ministeris Lietuvoje buvo liudininku sovietų įsibrovimo pagrobiant Lietuvą.

Po pirmojo pasaulinio karo iš visų trijų Pabaltės tautų Lietuva patyrė daugiausia sunkumų atgaunant savo nepriklausomybę. Cariné Rusija slėgė visas Pabaltės tautas, bet Lietuvą ypatingai. Tam tikslui tarp kitų varžymo priemonių lietuviams buvo taikomi apribojimai siekiant aukštojo mokslo ir, be to, net buvo uždrausta ir spauda.

Aš daug kartų esu keliavęs per Lietuvą carų imperijos laikais. Traukiniai ėjo lėtai, labai ilgai stovinėdavo stotyse, ypatingai Kaune, kuris buvo sustingęs, nejudrus, pilkas ir purvinas, nežymus miestas, vienas iš daugelio tų, kokių buvo daug to meto Rusijoj: "Lietuvio" vardas buvo siejamas su vaizdu apšepusio kaimiečio ilga pilko milo serméga.

Atvykęs į Lietuvą 1939 m. vasarą, buvau pritrenktas nustebimo dėl kūrybinės pažangos kurią pasiekė ilgai kentėjusi svetimųjų priespaudą tauta per trumpą 20 m. laiko tarpą.

Išlikęs sveikas kamienas anksčiau buvusios didelės ir galingos karalystės pasipuošė gajomis atžalomis staigiai, lyg stebuklu, per vieną naktį. Iš dulkėto senojo "Kovno" išsivysté puikus moderniškas Kaunas, pramoningas ir judrus.

Atsilikęs žemdirbystės būdas užleido vietą naujam, pažangiam, kuris iš dirvos išgaudavo neįtikėtiną derlių. Nelaimei, visa tai buvo užgniaužta ir aš buvau tos nelaimės liudininku.

Nepermaldaujami įvykiai užgriuvo pusę Europos - tai pavergimas, kurio Lietuva tapo pirmąja auka. Visas pasaulis suprato ir pasipiktino Rusijos žiaurumu be jokių išsisukinėjimų pavergiant Pabaltės tautas. Pasiteisinimas tokiems atvejams įprastas: "Aš galingas, todėl sutriuškinsiu jus". Toji agresija buvo stengiamasi užmaskuoti nieką neįtikinančiu melu apkaltinant Pabaltės valstybes, esą jos rengėsi užpulti Sovietų Rusiją ir gresé jos

saugumui. Tas tvirtinimas tiek keistas ir juokingas, kad néra jokios prasmés jį net užginčyti.

Ištisų šimtmečių istorijoj dar néra buvę atsitikimo, kad kuri nors kita didelė ir galinga valstybė būtų save pasižeminus tokiais melais.

1940 m. vasarą Sovietinio grobimo Pabaltės tautų metu Lietuva buvo pirmoji parblokšta. Pasiteisinimo priežastys buvo silpnos, vertos nesubrendėlio. Nes ištikrųjų tas Rusijos žygis buvo vedamas vien godaus grobimo.

Taigi šeštadienio popietę birželio 15 d. Sovietų ginkluoti įsibrovėliai užplūdo Lietuvos sostinę. Nuo siaubo sustyrę gyventojai ledine tyla seké įvykius. Ir nuo tos dienos tyla apgaubė Lietuvą ir jos gyventojus.

Prijungus Pabaltės Valstybes prie S. Rusijos mano uždavinys Kaune taip pat baigėsi. Pakeliui į Estiją vieną trošky liepos vakarą sunkùs audringi debesys tirštėjo danguje. Lietuva liko už manęs nusiaubta sloginama neperskrodžiamos tamsos ir nenumaldomų audrų.

Nuo to laiko drąsioji tauta yra palikta nelygioms grumtynėms, atkakliai kovai su amžinu priešu, sutriuškinusiu jos laisvę. Tą laisvę, kurią brangina visi, bet prie kurios labiausia yra prisirišę ypatingai mažosios tautos. Juk vargšas visada labiau prisirišęs prie savo vienintélio ériuko, negu turtuolis prie savo šimtagalvés kaimenés.

--..ooOOOoo..--

N o v e l é

A U D R A

A d i s C i n z a s

(Pradžia 5 nr.)

Vélai vakare, kai nuvargusi šeimyna kietai miegojo, Šiùra sédėjo prie židinio ir glostydamas didžiulį šunį - vilką, klausési audros stùgavimo. Dukté Anelé, pasukus veidą į ant židinio stovinčią žiburio šviesą, skaité knygą. Atversdama naują puslapį ji pakelia juodom garbanom apkritusį veidą ir žvilgteri į susimąsčiusį tévą. Kartas nuo karto susikertančios žaibų sruogos nusidriekia nakty ir drebančiu švytėjimu užplùsta kambarį nustelbdamos net žiburio šviesą. Šuo, laukdamas kurtinančio griausmo spaudžiasi prie Šiùros koju, bet pajutęs žmogaus ranką ant savęs nurimsta ir vél padeda galvą ant patiesalo. Vėjo kaukime retkarčiais pasigirsta lùžtančios šakos garsas, bet tuoj pat dingsta stiprėjančiam griausme, nuo kurio drebėjo visas namas.

- Tai sakai visą šieną suvežét daržinén? - lyg klausdamas prataré, įmesdamas židinén malkų. Prieš keletą minučių jis papasakojo dukteriai apie keistąjį pakeleivį. Ji išklausé tévo atsidéjus, nepertraukdama, kaip ir visuomet, ir pasaké:

- Ka gi, jo gyvenimas eina kitokiais keliais, negu, mùsų.

Sunku tuos klajùnus suprasti.

Tylédama palenké galvą ir skaité toliau. "Taip, tévas negali užmiršt to žmogaus," galvojo ji, žiùrédama į puslapio raides ir negalédama susikaupt atidžiam skaitymui.

- Tu galvoji, kad tavo dukté yra žiauri, mąsté ji retkarčiais pakeldama galvą ir žvilgterédama į liùdną tévo veidą. Ji né kiek neapgailestavo nepažįstamojo, kuris dabar stovi audroj po vienišu, kaip ir jis pats, medžiu ir su kartéliu galvoja apie jaukią liepsnojančio židinio ramybę.

Senis perkélé sužalotą kojąir užsidegęs pypkę vél atsilošé kédėj.

- Tu daug kentéjai savo jaunystés metuose, kalbéjo dukté, perkeldama savo žvilgsnį nuo tévo kojos į puslapį ir todél daug jautriau supranti kitą kenčiantį, negu mes, kurie esame sveiki ir kupini egoizmo.

Ji vél atverté naują puslapį ir beveik nusišypsojo iš savo "aš" pasikalbéjimo su mintimis. Tuose darbo ir ménatvés metuose ji išmoko, nekeisdama nei veido išraiškos, nei padéties priimti vienodai viską ar tai bùtų gera ar bloga, statyt sau klausimus ir atsakinét į juos. Pagaliau ji negalėjo pasakyt ar tai buvo paprastas žaidimas mintimis ar kažkas, turįs bendro su sąžine - instiktyviuoju žmogaus proto balsu.

- Taip téve...

Ji krùptelėjo, nes kažkur netoliese véjas nulaužé medį ir spiegiąs traškėjimas sekundei nustelbé audrą.

- Tavo dienos turi tekét kaip ramios upés, apšviestos gęstančio saulélydžio iki įsilies į ramiai alsuojančią jùrą - amžinybę. Jos turi praeit ana išsvajota senelio idilija, o aš geriau liksiu žiauri ir abejinga ir nesielvartausiu dél ano bastùno.

Tévas staiga pasisuko į ją:

- Ar tik ne mùsų liepą nulaužé.

- Ne, gal kur prie kelio, atsaké ji. - Paklausyk téve, prabilo ji, norédama atitraukt jo mintis nuo audros. Čia kaip tik rašo apie žmones klajùnus... Šitie žmonés niekada nebus suprantami. Neramios sielos spiriami jie klaidžioja per žmones, neturédami nieko išskyrus kuprinę ir pasiryžimą pasiekt tikslą. Kai jie pagaliau suranda, ko jieškojo, juose vél įsižiebia kažkas, ką mes galim pavadint neramumu ir jie vél tęsia savo kelionę, kad ją po kiek laiko pabaigtų ir vél pradėtų iš naujo. Kartais nemirksinčiom akim jie stebi pamiškės laužo atošvaisčius ir naktigonių tolimai dainai virpant po žvaigždėtu dangum tikisi suradę savąjį Eldorado. Bet kai rytuose parausta miškų viršùnės, vél deda kuprinę ant pečių ir vél dulkinu veidu ir ilgestingom akim eina patys nežinodami kur.

Ji pastebėjo tévo veide susidomėjimą, ir todél vél pasilenké prie knygos:

- Kai vakaro sutemos blaškosi tamsiais šešéliais laukuose, jis sédi ant iš lentgalių sukalto plausto ir skambina gitara niùniavimu pritardamas jam vienam tesuprantamą meliodiją. Aplink yra nepaprastai tylu. Upés vanduo pradeda tamsét, tarsi lydyto aukso srové. Ant kranto stovi mergaité ir mojuoja jam ranka iki jis išnyksta kaskart tirštėjančio rùko debesyse, susiliedamas su

pakrančių neaiškiais krùmų siluetais.

... Arba - kai akinančios žaibų strélės blaškosi nakty ir uraganas staugdamas bloškia veidan lietaus sroves, jis, besišypsiančiu veidu žengia pirmyn. Ant kalno viršùnės, kur baisus véjas plėšia kas tik gyva ir neša su savim, jis išskėčia rankas ir apšviestas žaibu sekundinio švitėjimo juokias pergalingu ir džiugiu juoku. Aplink, tarsi demono sparnai, blaškosi audra vientisiniu griausmu bei klaikiu stùgavimu ir jis stovi vienišas, lietaus sulytais išsidraikiusiais plaukais ir džiùgauja, nes ten apačioj, švyti jo kelio galas, jo Eldorado..."

Paskutinius žodžius ji turi garsiai tarti, nes kiek pritilusi audra naujais griaustinio smùgiais vél sustipréjo. Tévas juokiasi visom savo veido raukšlém. Jis kažką jai sako ir ji turi pasilenkt į jį, kad išgirstų. Knyga nuslydo jai nuo kelių ir nukrito ant grindų viršeliu į viršų. Tuo pat metu pasigirdo smarkus beldimas į duris ir šuo urgzdamas puolé į jas.

- Įleisk, Anele.

- Jai išéjus, jis paémé nuo grindų knygą ir šypsodamasis žvilgterėjo į ją: "Patarimai jaunom šeimininkém", perskaité jis viršelyje ir valandélę nieko nesuprasdamas varté ją rankose klausiančiu žvilgsniu, stebédamas židinio atošvaisčius.

--..ooOOOoo..--

L a i š k a i i š S i b i r o

LIETUVIŠKOS RŪTOS ALTAJAUS KALNUOSE

Vienturté mano Seserélé,

Šiandien gavau Tavo atvirutę, už kurią labai dékoju. Kiekvienas Tavo laiškelis mane pradžiugina, aš taip laiminga galédama su Tavimi susirašinéti. Kai pamatau žalsvą atvirélį, tuoj širdis smarkiai plaka ir akys apsiašaroja. Juk Tu viena man esi, mano brangi Seseréle! Ir Tu taip toli, tolì... Dažnai aš Tave sapnuoju vis linksma, laiminga ir graži. Ar turi ten artimų žmonių? Kokį darbą dirbi? Klausi, ar gavau N. Metams, - taip, gavau didelį laišką ir siuntinį. O 24.II. gavau vél siuntinį. Padékoti trùksta žodžių, Tu pati gali jausti, kaip man daug padedi. O gražumas skarelių ir siùlų. Stebiuosi, kad siùlų ir skarelių nedidelis muitas. Parašysiu ko man reikia: markizeto, juodo aksomo, ant paduškos kaputę, muilo, adatų ir kiek galima siùlų, kaip visados, ir baltų rašalje, suknelés vasarinés ir trikotinius baltinius. Mano likimo draugé prašo Tavęs įvairių siùlų ir nosiniams apmegzti siùlų. Aš dažnai kartoju, nes gal nevisus laiškus gauni. Dar man reikétų bliuskutéms uzorų, baltos kalkés, kuodaugiausiai siùlų ir kakavos. Mano mylimoji, gal Tave labai skriaudžiu prašydama, tada nesiųsk, tik rašyk, o jei gali - tai laukiu. Ką nors parduodu ir muitą apmoku. Siuvinédama palengvinu materialinį gyvenimą. Oi, kokios gražios spalvos!

Kazelis greit parašys. Rimutis siunčia kalnų gélytę. Mes gyvenam sveiki, nes labai sveikas, sausas klimatas.

Bučiuoju! Lik Sveikute, mano Brangumynas!

Išsiilgusi ir mylinti Tavo J.

P.S. Dar kartą nuoširdžiausiai dėkoju už rūtų sėklas. Pasidalinau su tautiečiais. Jos taip gražiai žaliuoja Altajaus kalnuose, primindamos mums brangią tėviškę...

"ŠOKOLADAS LABAI SKANUS"

Mylimoji mano Ciocyte, labai ačiù, kad išpildėt mano prašymą ir atsiuntėt tokią gražią šiltą kepurytę. Šokoladas labai skanus. Ir nosiniukus Mamytė man ir Kazeliui davė. O, Ciocyte brangi, kaip aš noréčiau Tamstą pamatyti. Mamytė vis kalba ir verkia. Mano Babunytė labai gera, dažnai mums siunčia ir Téveliui. Nesenai man atsiuntė kepurę. Tą juodą kepurę padėjom Téveliui, o rudą Kaziukui. Dabar prašysiu savo gerosios Ciocytės vasarinės kepurės su kozeriu ir marškinius viršutinius. Aš jau didelis, padedu Mamytei. Mokinuos vidutiniai. Miela Ciocyte, prašom atsiusti savo fotografiją. Ar gavot, kur mudu su Mamyte?

Bučiuoju rankeles! Mylintis ir pasiilgęs

Rimutis.

Red. prierašas: Siuntinéliai iš Belgijos į Sov. Sąjungą priimami iki I kg.

--..ooOOOoo..--

PABALTĖJ NEMAČIAU NĖ VIENO GERAI APSIRENGUSIO

E. STEVENS, JAV žurnalistas

Ryga sunykusi. - Pirmoji sovietų auka - Lietuva. - Lietuvis kunigas Maskvoj?

Vienas didžiųjų nepriklausomų Romos dienraščių "Il Messaggero" jau kuris laikas spausdina amerikiečio žurnalisto Edmundo Stevens, nesenai grįžusio iš Sovietų Sąjungos, atsiminimus, užvardintus: "Rusija tokia, kokia ji yra ištikro". Stevensui teko važinėtis ir Baltijos kraštuose. Ypatingai gerai jam pažįstama Latvija, kurioje yra gyvenęs dar prieš paskutinįjį karą. Kartą važiuojant traukiniu tarp Liepojos ir Rygos vienas Rusų pulkininkas jam aiškino: "Sunkiai įkandama ta latvių tauta. Jie nemégsta mùsų - rusų ir nenori prisitaikinti prie mùsų socialinés santvarkos... Jei tai priklausytų nuo manęs paimčiau visus ir išsiųsčiau į Rusiją, į kokį saugų užuralio kampą... O kraštą apgyvendintume mùsų žmonémis... Visas kraštas yra begalo susigyvenęs savo tarpe. Jei nori suimti vieną, turi suimti visus". Toliau Stevens rašo: "Mačiau daug karo metu sugriautų miestų..., bet né vienas, net ir visiškai nuskustas nuo žemés paviršiaus, nesudaré tokio skaudaus sunaikinimo įspùdžio kaip Ryga... Rygoje néra sugriauta

daug pastatų. Ne! Čia yra sunaikinta miesto dvasia, jo charakteris, jo atmosfera, jo savitumas... Miestas skendėja skurde. Dingęs jo prieškarinis puošnumas. Per tris dienas nemačiau nė vieno gerai apsirengusio žmogaus, nei vyro, nei moters." Jis iškelia, kad Baltijos valstybėse komunistai pirmiausiai išmėgino tuos kovos prieš religiją metodus, kuriuos véliau pritaikė Vengrijoj ir kitose satelitinėse valstybėse. "Pirmutinis sovietams atitekęs grynai katalikiškas kraštas buvo Lietuva. Čia jie ir daré savo pirmuosius bandymus. Pirmiausiai sustabdé betkokius tų kraštų santykius su Šventu Sostu. Tuoj po to buvo pradéta varyti galinga ir sisteminga kova prieš aukštąją dvasiškiją, ją kaltinant visokiausiais nusikaltimais ir valstybés išdavimu. Vilniuje 1947 metais paskelbtas pranešimas kaltina Katalikų Eklezijos narius Lietuvoje "bendradarbiavimu su slaptomis kontrarevoliucinėmis organizacijomis" ir aptaria šią užmetamą veiklą, kaip "vieną gédingiausių istorijoje katalikų veikimą Lietuvoje". Raporte pranešama, kad Telšių vyskupas Borisevičius buvęs teismo pasmerktas kaip "liaudies priešas" už tai, kad esą pagelbéjęs tiems, kuriuos komunistai vadina "teroristais". Tuo žodžiu aptariama visi priešiškai nusistatę komunistų valdymui. Vyskupas buvo apkaltintas priglaudęs vieną iš "teroristų" galvų, skelbdamas, kad tad yra Eklezijos tarnautojas. Tarp kitų kaltinamųjų, buvę du Kretingos pranciškonų vienuolyno vyresnieji, kurie esą prisidéję prie teroristų grupés, suteikdami jiems 200.000 rublių įsigyti ginklams. Taip pat Kaišiadorių vyskupas buvęs apkaltintas, kaip aktyvus teroristų grupés narys, kaip dalinęs antisovietinę literatūrą, iš sakyklos laikęs prieškomunistinių kalbų, savo namuose priglaudęs "teroristus" ir priémęs iš naujųjų sąmokslininkų karių ištikimybés priesaiką. Dokumente, be to, tvirtinama, kad dvasininkai teroristai esą asmeniškai atsakingi už "žudynes daugelio garbingų darbininkų, vargšų kaimiečių, kolonistų, sovietų intelektualų, kartais su visomis jų šeimomis". Šalia "terorizmo", raportas kaltina dvasiškius, kad jie stengiasi katechizuoti žmones, o ypač jaunimą. "Moralinis visų tų antisovietinių veiksmų atsakingumas priskiriamas Katalikų Eklezijos Hierarchijos viršūnėms, kurie neišduodą kaltinamųjų. Iš to daroma išvada, kad "Romos Katalikų Eklezijos vadai Lietuvoje yra palankùs antisovietiniam veikimui " ir kad "seka Vatikano pédomis, kuris visokiais bùdais skatinąs slaptųjų fašistų organizavimo darbą". Iš to yra aišku - rašo Stevens - kad ta taktika, kurią komunistai panaudojo prieš Katalikų Eklezija Vengrijoje, Čekoslovakijoje ir netrukus panaudos Lenkijoje, pirmiausiai buvo išmėginta Lietuvoje. Taip pat ir ten sistemingas pastangas pažeminti ir sukompromituoti aukštąją dvasiškiją masés akyse, buvo lydimos méginimų laiméti žemesneses dvasiškijos simpatijas, kuri dažnai yra skelbiama laisva nuo jų viršininkams primetamų nusikaltimų ir aprašoma, kaip "giliai pasipiktinusi reakciniu dvasiškių veikimu". Taip pat ir Lietuvoj šių méginimų tikslas buvo paskatinti prokomunistinį "Tautinés eklezijos" sąjùdį. Toliau Stevens rašo, kad į vienintelę Maskvoj veikusią katalikų maldyklą, ligi tol aptarnaujamą prancùzo Tévo Tomo, buvęs sovietų atsiųstas l i e t u v i s k u n i g a s , k u r i s s a v e p r i s i s t a t ę s k u n . A d o m o v i č v a r d u . Jokių kokio nors vyskupo raštų jis neturéjęs.

STALINO - MARSHALL'O PASIKALBEJIMAS

Iš gen. W. Bedell-Smith atsiminimų

Verté A. P.

U ž s i e n i o R e i k a l ų m i n i s t e r i ų k o n f e r e n c i j a M a s k v o j e b u v o n a u d i n g a s n e p a s i s e k i m a s

Užsienio reikalų ministerių konferencija, kuri buvo atidaryta Maskvoje 1947 kovo 10 d. baigėsi nepasisekimu.

Ji buvo, mano įsitikinimu, nepaprastai naudingas nepasisekimas. Nežiùrint visų nusivylimų, šis susirinkimas parodé pilnoje šviesoje Sovietų Sąjungos laikyseną Vokietijos ir Austrijos atžvilgiu ir tai įgalino Prancùzijos, Anglijos ir Jungtinių Valstybių politiką tokiame aukštyje, kokio niekada nebùtų drįsta ir galéta pramatyti.

Šešias ištisas savaites Taryba svarsté oficijaliuose posédžiuose visą eilę problemų. Tiesa, buvo susitarta dél mažesnio svarbumo problemų, bet nebuvo išspręsta né vieno didžiulio klausimo.

K r e m l i u j e

Gen. Marshall'as specijaliai atidėjo savo prašymą pasikalbéti su Stalinu iki to momento, kada bus žinoma, kuria linkme vyks konferencija.

15-ą balandžio buvo kiekvienam aišku, kad néra galima rasti su rusais susitarimo pagrindo dél vokiečių klausimo. Ši proga rodési labai tinkama dar kartą nurodyti Jungtinių Valstybių laikyseną, bùtent, jų norą bendradarbiauti, bet nesileisti bùti spaudžiamoms.

Pasikalbéjimas vyks toje pačioje saléje, kur buvau pirmą kartą susitikęs su Sovietų vyriausybés galva. Ponas Molotovas ir jaunasis Trojanovskis, Užsienio Reikalų Ministerijos vertéjas, buvo su Stalinu konferencijos saléje.

Stalinas priémé valstybés sekretorių labai mandagiai: taré keletą žodžių ponui Bohlen ir man, ir tada sédosi įprastoje vietoje, t. y., stalo gale.

Ponas Bohlen, kurs yra vienas mùsų geriausių specijalistų rusų reikaluose, ir kuris puikiai kalba rusiškai, buvo gen. Marshall'o vertéjas.

N e r e i k i a i m t i t r a g i š k a i, s a k o S t a l i n a s

Įžangos vietoje valstybés Sekretorius suminéjo ilgą ir daug sakančią eilę sunkenybių, kurias buvome patyrę nuo Potsdamo konferencijos. Mùsų dabartiniai pasitarimai liečia ne tik Europos bei pasaulio saugumą, bet ir visos Europos gerbùvį ir pažangą. Mùsų užduotis néra vien tik padaryti ilgalaikį susitarimą, bet taip pat ir apsvarstyti kai kuriuos tiesioginio svarbumo klausi-

mus, kurie gyvybiškai paliečia nelaimingiausias Europos tautas.

Stalinas visai ramiai klausėsi valstybės Sekretoriaus, kurs dėstė aplinkybes, kuriose išsivysté santykiai tarp Rytų ir Vakarų ir atrodė, kad darosi tragiški visam pasauliui.

Visą laiką Stalinas rūkė ilgą rusišką cigaretę arba pasižymėdavo mėlynu pieštuku ant popierio gabalo. Jis nekomentavo ir jokiu atveju nepertrauké savo svečio. Tik vieną kartą tyliu balsu pasikeité keleta žodžių su Molotovu, kai gen. Marshall'as pastebėjo, kad Sovietų Vyriausybė tik labai vėlai arba visai neatsakydavo į mūsų paklausimus dėl tvarkymo Skolinimo bei Nuomuojimo Pakto bei kitų svarbių dalykų. Kai Valstybės Sekretorius Marshall'as baigė savo kalbą, tada pradėjo Stalinas ramiai ir maloniai.

"Būtų neteisinga, saké jis, mūsų dabartinius nesusipratimus pavaizduoti taip tragiškai".

Stalinas laiké mūsų nesutarimus šeimos reikalu. Sąryšyje su konferencija dėl Vokietijos problemų, pirmieji nesutarimai turi būti laikomi kaip "paprastos grumtynės, kaip pirmieji žvalgybos dalinių susikirtimai". "Nesutarimų pasitaiké ir anksčiau, sąryšyje su kitais klausimais, tęsė Stalinas, ir, bendrai imant, kada žmonės būva išvarginti ilgų diskusijų, pripažįsta galų gale kompromiso reikalingumą".

"Galimas daiktas, kad didelio pasisekimo neteks sulaukti laike šios sesijos, bet kompromisai todėl negali būti atmesti visuose svarbiuose punktuose, kaip Vokietijos demilitarizacija, jos politiné struktūra, karo skola ir ekonominis suvienijimas. Reikia lavintis kantrybėje ir nesileisti būt puolamiems pesimismo."

"Sąryšyje su vėlyvu atsakymu į jūsų paklausimus, liečiančius svarbius dalykus, pastebėjo Stalinas, mielai norėčiau priminti p. Marshall'ui, kad Sovietų vyriausybė jau prieš du metu yra paprašiusi piniginio kredito ir dar iki šios dienos néra gavusi jokio pranešimo".

Nusprendžiau, kad šis momentas yra tinkamas įteikti p. Molotovui notą, kurioje primenama faktas, kad esu davęs atsakymą, kai atvykau Maskvon. Ponas Molotovas sušnibždėjo kažką Stalinui į ausį, po ko šis pastarasis reikšmingai žiūrėjo į jį. Tada Generalisimas pataisé savo klaidą, bet pridėjo, kad vienų metų pavėlavimas buvęs labai nenormalus.

Tiesa, šiame punkte jis buvo teisus. Kad ir kaip neįtikimai galėjo atrodyti (aš numanau, kad ir Stalinas nenorėjo tam tikėti) - šis laiškas buvo Vašingtone užsimetęs, dėl ko nebuvo galima anksčiau atsakyti.

Kai Valstybės Sekretorius atsistojo atsisveikinti, pasikalbėjimas buvo užtrukęs 88 minutes ir nedaug ką galėjome nuveikti. Aš anksčiau buvau girdėjęs Staliną, kai jis norėjo priešingybes netaip aštriai nupiešti, todėl labai skeptiškai žiūrėjau į jo dabartinius pareiškimus.

Labai aišku, kad Sovietų delegatų laikymasis, po tokių Stalino pareiškimų, nebuvo jokiu būdu pasikeitęs.

(Bus daugiau)

DAS MUS

B e d a r b é s p a š a l p a . - Darbininkas, gaunąs bedarbės pašalpą, gali tęsti darbą nepriklausomoje antraeilėje profesijoje tik su šia dviguba sąlyga:

a) apie tai turi pranešti iš anksto

b) dirbti tik po normalių, darbui skirtų, valandų.

Darbininkas, turįs antraeilę nepriklausomą profesiją, gali būti priverstas trumpam laikui pakeisti ją į pagrindinę profesiją, t. y. dirbti normaliomis darbo valandomis (pavyzdžiui derliaus nuėmimo laiku, rugiapjūtėje, šienapjūtėje) pagal iš anksto paduotą prašymą regijoniniam biurui (syndikatui tarpininkaujant) jam gali būti leista tam laikui sulaikyti bedarbės pašalpą (8 iki 15 dienų).

Darbininkas, kuris, norėdamas dirbti savo antraeilėje profesijoje nuo 8 iki 15 dienų, palieka savo darbdavį prieš šio pastarojo norą ir dėl to yra atleidžiamas iš darbo, - neturi teisės į bedarbės pašalpą.

Gaunąs bedarbės pašalpą gali apsiimti dirbti savo sąskaiton laikinį darbą:

a) jei darbas yra tikrai laikinis

b) jei jis iš anksto apie tai praneša ir nurodo apytikrį darbo ilgumą.

Jei bedarbis labai dažnai imasi darbų savo sąskaiton, jis bus išbrauktas iš bedarbių tarpo ir bus laikomas nepriklausomu darbininku.

Praktiškas pritaikymas:

Jei jūs esate bedarbis, arba juo greitu laiku būsite:

1. patikrinkite, ar ant bedarbės pašalpą išmokančio lapo jūsų šeimos sudėtis yra tiksli;
2. jei dirbote savo sąskaiton (kad ir 15 dienų) laike 12 mėnesių prieš kovo mėn. 6 d., arba prieš bedarbės prašymą, - praneškite be nuslėpimo;
3. jei kuris jūsų šeimos narys dirba nepriklausomoje profesijoje (turi krautuvę, dirbtuvę, ūkį ir t. t.) praneškite tai ir pasirašykite pareiškimą, kuris liudytų, kad jūs užsiimat ta profesija tik atsitiktinai ir visuomet po normalių darbo valandų;
4. jei jūs norite dirbti bent keletą valandų savo sąskaiton, reikia tai pranešti;
5. jei jūs pats turite antraeilę profesiją (muzikantas, smulkus ūkininkas ir t.t.) praneškite tai ir pasirašykite liudijimą, kaip 3-me punkte.

Kreipiamės į visus dabartinius ir būsimus bedarbius, kad jie painformuotų tuojau pat išmokėjimo įstaigas apie padėtį ar padėties pasikeitimą, kuris įvyks ar gali įvykti aukščiau minėta prasme.

To neįvykdžius, apgalvotai ar iš apsileidimo, bedarbis rizikuoja būti nubaustas ir priverstas grąžinti jau išmokėtą bedarbio pašalpos sumą.

Aukščiau minėtos taisyklės yra taikomos nuo 1950 m. kovo 6 d.

A. a. P r i e d e l i s - l a t v i s . - Praeitame "G.Š." numeryje pateko klaida iš Belgijos spaudos, kad per Quaregnon (netoli Mons) anglių kasyklos nelaimę žuvo taip pat vienas lietuvis. Tuojau po nelaimingo įvykio pasiteiravus anglių kasyklos administracijoje, teko patirti, kad Haris Priedelis nėra lietuvis, kaip buvo skelbta, bet latvis.

M o n s s t o v y k l a t u š t ė j a . - Paskutiniu laiku, nesant aiškių perspektyvų, daugelis DP paliko stovyklą: vieni išvyko Vokietijon, kiti grįžta į kasyklas. Iš 900 beliko apie 400. Kada išveš išbėgusių vyrų žmonas, dar nežinia. Kaikurie vyrai sugrįžo atgal. Prieš Vėlykas lietuvius aplankė Tėvas Ambrozijus ir kun. Dėdinas.

VLIK-as r ū p i n a s i B e l g i j o s l i e t u v i ų r e i k a l a i s . - Belgijos Lietuvių reikalais labai susirūpinęs Vyr. Liet. Išlaisvinimo Komitetas. Mūsų reikalus atstovauti ir ginti Ženevoje įgaliojo Dr. Jasaitį, V. Sidzikauską ir p. Garbačiauską. VLIK'o ir VT Pirm. M. Krupavičius parašė į Kanados lietuvių laikraštį "Tėviškės Žinios" atsišaukimą, prašydamas, kad Kanados lietuviai surastų ir parūpintų savo broliams lietuviams Belgijoje darbo ir buto garantijų, kad galėtų emigruoti. VLIK mus prašo greičiau užbaigti Tautos Fondo aukų ir statistinių žinių rinkimą.

R i n k l i a v a T a u t o s f o n d u i . - LBB Centro iždininkas p. V. Banevičius informuoja, kad iš 15 išsiuntinėtų aukų lapų jau grįžo 8. Juos grąžino rinkėjai: J. Paužuolis (Antwerpen'as) - 280 fr., M. Špiliauskienė (Briuselis) - 170 fr., J. Černiauskas (Seraing'as) - 170 fr., G. Vindašius (Waterschei) - 70 fr., V. Martuzaitis (Courcelles) - 585 fr., J. Gumbelevičius (Maurage) - 195 fr., V. Jonaitis (Forchies) - 110 fr., Kaz. Banevičius (Tilleur-Liége) - 810 fr. Negrąžinusieji aukų lapų prašomi nedelsiant grąžinti. Neįsirašiusieji aukų lapuose gali siųsti aukas Tautos Fondui LBB Centro iždininko adresu: Mr. V. Banevičius, 66, Paire du Horloz, Tilleur-lez-Liége.

T r e m t i n i ų v a i k a i a t v y k o a t o s t o g ų . - "Caritas Catholica" rūpesčiu jau eilė metų yra organizuojamos vaikų atostogos belgų šeimose. Neseniai vėl atvyko iš Austrijos apie 500 tremtinių vaikų, kurie viešės belgų šeimose ištisus 6 mėn. Vaikai buvo atgabenti traukiniu, kurio viename vagone buvo įrengta koplytėlė, ir Achene buvo atlaikytos pamaldos. Vaikų daugumą sudaro - čekai, vengrai ir rumunai.

P a m i n ė j o " G e n o c i d ą " . - "La libre Belgique" (5.4.1950) naujų knygų kronikoj paminėjo K. Pelėkio knygą "Genocide": "Tai įspūdingas įnašas į istoriją vieną baisiausių tragedijų, kurią pasaulis kada nors pažino. Tai ištiso krašto martirologija".

B e l g a i a p i e L i e t u v ą . - Gana plačiai skaitomas dienraštis "Vers l'Avenir" (30.3.1950) paskelbė platų straipsnį: "Dešimt metų sovietinės okupacijos Lietuvoj". Pažymėtina, kad straipsnis paskelbtas pirmame puslapy ir stambiom raidėm. Jame suminėta prez. Trumano sveikinimai lietuviams, buvusio kandidato į prezidentus M. Dewy žodis: "Mes turime reikalauti, kad geležinė uždanga būtų nuimta ir tautos išlaisvintos... Tremtiniai turi mums padėti kovoje prieš komunizmą. Toliau straipsnis sumini, kad 75.000 lietuvių yra išsisklaidę kaip tremtiniai visuose kontinentuose, kad generolai tampa darbininkais, kad daugybė išvežta į Sibiro plotus, o likusieji verčiami garbinti Staliną. Iškeliama kovinga lietuvių nuotaika, tikėjimo kankinių dvasia ir straipsnis baigiamas priminimu, kad sovietinė mašina, šiuo metu naikinanti Lietuvą, gresia ir Vakarams.

R e n g i a s i e m i g r u o t i . - Baigia tvarkyti dokumentus į Kanadą: Vitas, Korsakas, Jasudavičius, Juknevičius su šeima. Ig. Cipkūnas išplaukė į Kanadą per Prancūziją bal. m. pradžioj.

K n y g o s t e b e p l a t i n a m o s . - Į didesnes lietuvių grupes yra išsiuntinėta naujų knygų. Tautiečiai turėtų nieko nelaukdami jomis apsirūpinti, susidaryti savo biblijotekėles - atsargas ateičiai. Kiekvienas turėtų paimti bent vieną knygą. Argi galima įsivaizduoti lietuvį be lietuviškos knygos?

S e r g a a s u m p c i j o n i s t ė s . - Belgijoj yra keliolika lietuvaičių vienuolių asumpcijonisčių, atvykusių čia dar prieš karą. Jų buvo žymiai daugiau, bet dalis negalėjo prisitaikyti prie vienuoliško gyvenimo ir grįžo Lietuvon (prieš karą). Likusios yra pramokusios prancūziškai ir atlieka įvairius darbus vienuolyne. Dvi jų yra susirgusios: Marija-Juzė Zagreckaitė ir Agota Gustaitytė. Gydosi psichijatrinėj ligoninėj. Trečia, jau ilgą laiką besigydanti, jaučiasi geriau ir tikisi grįžti į vienuolyną.

" D r a u g a s " a p i e " G. Š. " - Čikagoj išeinąs dienraštis "Draugas" savo kultūriniame skyriuje rašo: "Jau ketvirtus metus Belgijos lietuvius lanko "Gimtoji Šalis" - dvisavaitinis Belgijos lietuvių laikraštis, išeinąs visada laiku ir tvarkingai pasiunčiamas skaitytojams. Kad ir rotatorium spausdinamas (tik viršelis spaustuvėje), laikraštis daro labai gerą įspūdį. Kiek redakcijos jėgos įstengia, visada patiekiama įdomi informaciné medžiaga ir keletas straipsnių. Laikraštį redaguoja kun. dr. Gaida. Kaip patys Belgijos lietuviai išsireiškia, tai yra beveik vienintėlis užmirštų mūsų tautiečių Belgijoje džiaugsmas. Ikišiol išėjo 55 nr. Linkėtina jam toliau dar labiau tobuléti.

L B B C e n t r a s s t r e i k ų r e i k a l u . - Ryšium su karaliaus Leopoldo III klausimu Belgijoje kai kuriose srityse yra buvę streikų. Gali būti, kad artimoj ateity tų

streikų bus ir daugiau. Liet. Bendruomenės Centras informuoja, kad tie streikai yra politinio pobūdžio, ir lietuvių, kaip svetimšalių, dalyvavimas juose nėra suderinamas su svetimšalio teisėmis. Vietomis soc. - komunistų sindikato atstovai, agituodami pradėti streiką, apgaudinėja svetimšalius, nurodydami, kad streiko tikslas esąs išgauti didesnį atlyginimą. Tokioj būklėj mūsų tautiečiams ir kitiems svetimšaliams tenka būti apdairiems.

I š ė j o "D i d y s i s I n k v i z i t o r i u s". Ką tik išėjo iš spaudos prof. Ant. Maceinos "Didysis Inkvizitorius" II laida. Išleido "Venta". 221 psl. kaina - 55 fr. Užsisakyti: Mr. J. Burčikas, 77, rue Paire du Horloz, Tilleur-lez-Liége.

O r g a n i z u o j a k r e p š i n į. - Liége Apyl. LBB pirmininkas Pr. Sekmokas organizuoja lietuvių krepšinio grupę. Jis kviečia registruotis pas jį visus tautiečius krepšininkus. (Mr. Pr. Sekmokas, 44 Cité, La Bruck).

Š a u k i a s i p a g a l b o s. - Kanados liet. laikraštys "Tév. Žiburiai" pasirodo laiškų, prašančių pagalbos. Vienas jų (III.16) yra H. Mejerytės iš Belgijos. Matyt, tai visai atsiskyrusi nuo savo tautiečių šeima, gyv. Belgijoj nuo 1946 m. Namuro prov. Laikraštis prideda nuo savęs, kad Belgijos lietuviais "IRO nesirūpina, o belgai į kitus darbus neleidžia, atsisakančius toliau kasyklose dirbti net į kaléjimus kiša. Žmonės yra beviltiškoje padėtyje".

G a l u t i n i a i r i n k i m ų r e z u l t a t a i. Kaip žinoma, didesnėse įmonėse buvo pravesti rinkimai įmonių tarybų, kuriose balsą turės darbdaviai, tarnautojai ir darbininkai. Ikišiol balsavo 62 įmonių - bendrovių. Balsai pasiskirsté sekančiai: socijalistų-komunistų blokas - 53.843, krikščionių 35.005. Soc.-komunistai pravedé atstovų 461 + 3 tarnautojų atstovai; krikš. grupés - 211 + 38 tarnautojų atstovai. Visoj Belgijoj (anglių kasyklose) krikšč. sindikatas gavo 40 % numatytų vietų.

P a s i r o d y s n a u j a s d i e n r a š t i s. - Belgijos prancūziškai kalbanti visuomené ikišiol neturéjo krikšč. minties dienraščio, kuris keltų daugiau darbininkų reikalus. Yra numatyta išleisti kr. sindikato inicijatyva "La Cité". Pasirodyt žada vidurvasary.

P a m i r š t a a t o s t o g ų p i n i g u s. - Išvykstantieji tautiečiai iš Belgijos pamiršta sutvarkyti savo atostogų atlyginimą. Prieš išvykdami jie turėtų palikti įgaliojimus (procuartion) saviesiems. Kitaip tie uždirbti pinigai negali būti išmokėti, o atsiimti juos esant užsieny yra sunku (galima kreiptis į IRO).

NAUJAUSI ĮVYKIAI

BELGIJOS VYRIAUSYBĖS KRIZĖ.- KARALIAUS GRĮŽIMAS SUSIJĘS SU NERAMUMAIS. - VOKIETIJA EUROPOS TARYBOJ. - GINKLAI EUROPAI.

Pravedus tautos atsiklausimą karaliaus klausimu ir paaiškėjus, kad gyventojų daugumas (67, 68 %) palankùs karaliaus grįžimui, dešiniosios grupės suintensyvino veiklą už greitą Leopoldo III grąžinimą. Krikščionių socijalų partija pasisaké už besąlyginį jo grįžimą. Kitaip betgi mano kairiosios grupės: jos kategoriškai priešinasi Leopoldo III grįžimui, o liberalai ir toliau lieka tame klausime nevieningi. Pastarųjų atstovas Devèze bandé sudaryti jungtinę vyriausybę, tačiau rado griežtą pasipriešinimą tiek dešinėj, tiek kairėj. Jo manymu, projektuota vyriausybé turėjo pateikti parlamentui pasiùlymą - kviesti Leopoldą III grįžti į sostą ir po kelių ménesių pasitraukti (abdikuoti) savo sùnaus Bodueno naudai. Ši formulé buvo priimtina liberalams ir socijalistams, bet dešiniųjų grupéje rado atkaklų ne. Tuo bùdu Devèze vyriausybés sudaryti neįstengé ir užleido šią pareigą p. Van Zeeland'ui, krikšč. socijalų atstovui. Šis greitai émėsi darbo ir per porą dienų sudaré beveikpilną vyriausybés sąstatą. Jo noras buvo pristatyti Regentui naują vyriausybę dar prieš Velykas, tačiau sutikti sunkumai neleido to padaryti. Be to, ir pats Regentas prašé visus politikus per Velykų šventes nusiraminti ir vyriausybés krizés sprendimą atidéti po Velykų.

Kaip gi numato Van Zeeland'as išeiti iš krizés? Jo projektas yra tiesus: jokių nuolaidų kairiesiems; tauta pasisaké už karaliaus grįžimą, ir jos valia turi bùti vykdoma nesileidžiant į šunkelius. Jisai kreipési į liberalus, kviesdamas bendradarbiauti vyriausybéj, tačiau pastarieji pabùgo kairiųjų grasinimų ir nutaré ne tik vyriausybéj nedalyvauti, bet ir Van Zeeland'o vyriausybés neremti. Tuo bùdu Van Zeeland'ui beliko sudaryti vyriausybę tik iš krikšč. socijalų ir kairiųjų bei liberalų nusistatymo žmonių, kurie néra parlamento nariai. Po Velykų Van Zeeland'o vyriausybé, jei neįvyks staigmenų, turi prisistatyti seimui ir senatui. Senate ji gaus pasitikéjimą, nes daugumą sudaro krikšč.-socijalai. Kebliau yra su seimu, kur pastariesiems trùksta poros balsų. Tikimasi, kad keletas liberalų atstovų balsuos už vyriausybę. Jei ši negaus pasitikéjimo, parlamentas bus paleistas, ir bus paskelbti nauji rinkimai. Jei betgi, kaip tikimasi, Van Zeeland'o vyriausybé gaus parlamento pasitikéjimą, netrukus bus kviečiamas bendras senato ir seimo posédis, kuriame bus atšauktas 1945 m. įstatymas, kuriuo Leopoldas III "délei priešo negali valdyti", ir tada jis vél užims savo sostą.

Jei Van Zeeland'as parlamente nesutinka nenugalimos opinijos, tai jis ją sutiks gatvéje: kairieji (komunistai ir socijalistai) grasina kelti streikus visame krašte. Tą dieną, kai bus sušauktas bendras parlamento posédis, visame krašte kairieji bandys organizuoti streikus. Komunistų laikraštis "Drapeau Rouge" skelbia sovietiniu tonu aliarmą ir šaukia savo ištikimuosius gatvén.

K e l i a g a l v ą P r a n c ù z i j o s k o m u n i s t a i . - Įvykusiame kongrese Prancùzijos komunistai atvirai pareiškė savo priklausomybę Maskvai: Vienas kalbėtojas paskelbė darbininkams: "Jùsų gyvenimo lygis, jùsų reikalavimai maža tereiškia mùsų akyse. Svarbiausias dalykas, kuris mums terùpi, tai politiné kova, kova už taiką." Kas per "taika" jiems rùpi, čia netenka aiškinti. Kai Kremliaus atstovai sėdės Paryžiuj Elizėjaus rùmuose, įvyks "taika", lygiai tokia, kaip ir Baltijos kraštuose. Kai šitai pasakoma prancùzų komunistams į akis, labai širsta. Ypač neduoda jiems ramybės laikraštis "Figaro". Pastaruoju laiku prie jo rùmų įvyko didžiulės muštynės, kurių metu buvo areštuota 150 riaušininkų, o 128 policininkai buvo sužeisti, kurių 4 paguldyti ligoninėj. Progą toms muštynėms davė "Figaro" puslapiuose spausdinami Skorzeny atsiminimai. Kaip žinoma, Skorzeny pagarsėjo Mussolinio išvadavime. Dabar jis yra austrų pilietis ir jo atsiminimai bado akis komunistams. Bùdinga pažyméti, kad kai kiti dienraščiai spausdino Goebbelso,Rosenbergo atsiminimus, niekas nekélė balso. Mat, tai buvo komunistinis "Ce Soir", kuris tai daré!

V o k i e t i j a p a k v i e s t a į E u r o p o s T a r y b ą . - Strasburge įvykusiame posėdy Europos Taryba pakvietė Vokietiją įeiti narių į Tarybą. Tuo bùdu Vokietija pamažėl atgauna prarastas pozicijas ir išeina į tarptautinį gyvenimą. Daugely kraštų ji organizuoja savo konsulatus, kurių uždavinys tuo tarpu plėsti prekybinius santykius. Yra balsų, manančių, kad reikia Vokietiją apginkluoti jau dabar, nes galimo karo metu jos prisidėjimas bùtų svarbus. Atsakingi betgi ministeriai, kaip Bevinas, yra tam priešingi, ir tuo tarpu Vokietijos apginklavimo netenka laukti.

G i n k l a i V a k . E u r o p a i . - Amsterdame (Olandijoj) įvyko Atlanto sutarties dalyvių posėdis, kuriame dalyvavo krašto apsaugos ministeriai, gener. štabų viršininkai ir kiti kariniai žinovai. Buvo apsvarstyta dabartiné bùklė Europoj patvirtinti gynybos planai ir sutartas ginklų tiekimas. Ginklai jau plaukia Prancùzijai, Belgijai ir kt. kraštams, kurie priklauso numatytos gynybos planui.

="="="="="="=

S K E L B I M A S

Kas nori įsigyti gerų drabužių, kreipkitės į lietuvišką J . M a t a i č i o s i u v y k l ą B r i u s e l y : 191, rue du Trone, Ixelles. Didelis medžiagų pasirinkimas: angliškų, vietinių ir gatavų drabužių. Darbas garantuotas. Galite pasitikėti mano 27 metų praktika.

Lisez...

LA LIBRE BELGIQUE

le Grand Journal Catholique indépendant

12, rue Montagne aux Herbes Potagères

Tél. : 17.21.80 **Bruxelles I**

GIMTOJI SALIS, dvisavaitinis lietuviu laikrastis Belgijoj.

Prenumeratos kaina — 36 fr. trims mén. Atskiras nr. — 6 fr.

Leidzia « SEJOS » Draugija.

Imprimeur gérant V. BANEVICIUS
66, Paire du Horloz, Tilleur-lez-Liége.